

Programma 2018-2022

**Voor een gemeente die we
dóór willen geven!**

Voorwoord

Het verkiezingsprogramma van het CDA gaat over een visie op de nabije toekomst (2018-2022) van de gemeente Brummen en de mensen die daar wonen. Hoe zij met elkaar een sociale en veilige gemeenschap kunnen vormen. En het gaat over de inrichting van het gemeentelijke grondgebied.

We beschrijven als eerste de achterliggende gedachten van de CDA-visie. Waarom en waarvoor doen we het? Een opsomming van onze drijfveren en ideeën.

Daarna volgt een beschrijving van zienswijzen op vraagstukken en concrete maatregelen die we voorstellen om Brummen nog mooier en leefbaarder te maken. Wat we zouden willen aanpassen, veranderen of juist willen koesteren zoals het nu is. En: accenten die we willen leggen waaronder speerpunten van beleid.

Daarbij is het oog ook gericht op het dóórgeven van wat ons is toevertrouwd.

Leeswijzer

Voor het opstellen van het verkiezingsprogramma hebben we voor een belangrijk deel de hoofdstukindeling gevolgd van de programmabegroting van de gemeente Brummen. Daarmee proberen we een concrete en herkenbare relatie te leggen tussen de praktijk en de visie van het CDA.

Inhoudsopgave

1. Inleiding:het CDA, midden tussen de mensen, geworteld in de samenleving	4
1.1 Grondbeginselen CDA	4
1.2 Ruimte en Leefomgeving	5
1.3 Beslissen over de publieke ruimte	5
2. Bestuur en veiligheid	7
2.1 Bestuur en dienstverlening	7
2.2 Veiligheid, handhaving en toezicht	9
3. Ruimtelijke ontwikkeling en Beheer	10
3.1 Openbare ruimte en huisvesting	10
3.2 Klimaat en energietransitie	12
3.3 Economie, recreatie en toerisme en Verkeer	15
3.4 Milieu, natuur en landschap	17
4. Sociaal Domein	20
4.1 Arbeidsparticipatie en Minimabeleid	20
4.2 Wet Maatschappelijke Ondersteuning	22
4.3 Jeugdzorg	23
5. Samenleving	25
5.1 Maatschappelijke voorzieningen, gezondheid, sport en welzijn	25
5.2 Onderwijs en kinderopvang	26
5.3 Senioren	27
6. Bedrijfsvoering en financiën	29
6.1 Bedrijfsvoering	29
6.2 Automatisering en informatievoorziening	30
6.3 Financiën en overig	30

1. Inleiding

Het CDA: midden tussen de mensen, geworteld in de samenleving

Wat zijn de grondmotieven die ten grondslag liggen aan het handelen van CDA-ers? En wat is hun gedachtegoed?

Waarom worden bepaalde keuzes gemaakt, bijvoorbeeld bij vraagstukken over de rol van de gemeente in de samenleving in het algemeen en die in het sociale domein in het bijzonder?

En als het over de leefruimte gaat, waarom kent het CDA in het verkiezingsprogramma waarde toe aan de natuur, de economie en leefbare centra? Welke drijfveren liggen hieraan ten grondslag?

Deze onderwerpen komen hier aan de orde.

1.1 Grondbeginselen CDA¹

We willen als CDA opbouwende en vernieuwende ideeën aandragen voor de samenleving. Op velerlei terrein. Die ideeën hebben in beginsel betrekking op de manier waarop CDA-ers willen leven, samenleven, werken en wonen in de gemeente Brummen.

1.1.1 Kijk op de mens

Vrij en verantwoordelijk

Vertrekpunt is daarbij: *elk mens is vrij en uniek*. Vrijheid is een positief signaal en biedt de mogelijkheid om te handelen. Maar vrijheid is niet maximale vrijheid, of autonomie, van het individu. Vrijheid bestaat binnen de grenzen van de verantwoordelijkheid. Vrijheid en verantwoordelijkheid horen daarom bij elkaar. Elk mens is ook uniek, oneindig waardevol en volstrekt gelijkwaardig aan anderen. En daarom laten we ze in hun waarde. Dat betekent volledige erkenning van persoon en talenten. De mens is het waard tot ontplooiing te komen. Persoon en talenten zijn de mens gegeven en daarom is ze er ook zelf verantwoordelijk voor.

Mensen, die in meer of mindere mate niet voor zichzelf kunnen zorgen

We willen hulp bieden aan degenen die ongewild door toeval of als gevolg van een systeem of geweld van welke aard ook, slachtoffer zijn of niet in staat zijn de eigen verantwoordelijkheid waar te maken. Wij zijn solidair met hen. *We zien om naar elkaar*.

Mensen met en bij elkaar: individu en samenleving

Ieder van ons is ook deel van een groter geheel en is geen individu dat los staat van alle anderen. We zijn in sterke mate afhankelijk van elkaar en hebben relaties zoals in het gezin (in welke samenstelling dan ook), de familie, school, het bedrijf waar we werken en de vereniging waar we lid van zijn of kerkgemeenschap waar we bij zijn aangesloten, etc. De verantwoordelijkheid voor het eigen leven strekt zich dan ook uit naar de samenleving met een sociaal-maatschappelijke dimensie. Dat is het *burgerschap* van het individu. Dat betekent zo mogelijk en wenselijk een steentje bijdragen aan de samenleving. Dat uit zich in politieke, economische, sociale en culturele activiteiten.

Mensen in de ruimte

¹ Hier gaat het erom hoe het CDA aankijkt tegen het leven en de mens.

Voor velen zijn de teksten onder 1.1 de in concrete woorden geformuleerde gevoelens -passend in de context- die zij hebben bij het horen van de Bijbelse boodschap. Dat is hun inspiratiebron.

Anderen onderschrijven die teksten vanuit een andere bron.

En weer anderen voelen het aan als een meer persoonlijke overtuiging.

De ruimte betekent voor ons allereerst: de geografische plaats, dat is de gemeente Brummen. Maar het woord ruimte is eigenlijk ook drie dimensioneel. We doelen hier op het milieu, de natuur met alles wat er leeft en het landschap. Dat is van ons allemaal. We wonen in een steeds dichter bevolkt land en de milieu - en natuurdruk is hoog. Dat betekent dat we in toenemende mate moeten nadenken over de vraag: hoe willen we dat alles aan *onze (klein)kinderen achterlaten?*

1.1.2 Gedachtegoed CDA

Kenmerkend voor het *gedachtegoed* van het CDA, voortvloeiend uit het voorgaande zijn:

- **Gespreide verantwoordelijkheid**
Gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen is belangrijk. Daaruit volgt participeren en de vrijheid krijgen om andere mensen te helpen, ook zonder gemeentelijke invloed en zeggenschap. Het CDA betreft waar mogelijk maatschappelijke organisaties bij het verdelen van verantwoordelijkheden. Daarmee is de rol van de overheid niet uitgespeeld. Want de gemeente kan eigen initiatieven stimuleren en faciliteren! Denk aan bijvoorbeeld de vrijwillige brandweer, wijkcomités, sportclubs, muziekverenigingen, scholen, kerken, moskeeën, zorginstellingen, vrijwilligers, etc. Ze leveren allemaal een unieke bijdrage aan de samenleving. Een basishouding daarbij is het geven van wederzijds vertrouwen.
- **Solidariteit**
We hechten aan betrokkenheid tussen arm en rijk en tussen generaties. We leven niet alleen voor onszelf, maar we zijn pas mens door met elkaar te leven. De overheid zorgt voor de basis van sociale zekerheid: voor iedereen is er gezondheidszorg, onderwijs en inkomen. De persoonlijke factor mag daarbij niet uit het oog worden verloren.
- **Rentmeesterschap**
Rentmeesterschap betekent: het goede behouden, maar tegelijk niet weggijken en weglopen voor nieuwe uitdagingen. Vanuit een besef van verbondenheid tussen de generaties voelt het CDA zich geroepen tot zorg voor natuur, milieu en cultuur. We hebben de natuur en de cultuur geërfd van onze (voor)ouders en te leen van de mensen die na ons komen. Dat vraagt om verder te kijken dan onze eigen belangen, onze eigen tijd en beschikbare financiën. Om een betere samenleving achter te laten zijn creativiteit en innovatie nodig.
- **Publieke gerechtigheid**
Tenslotte: het CDA staat pal voor de rechtsstaat als onmisbare voorwaarde voor de bescherming van menselijke waardigheid. De overheid is er om samenleven mogelijk te maken voor ons allemaal. Een betrouwbare overheid stelt duidelijke grenzen, geeft mensen zekerheid, bestrijdt onrecht en zorgt voor mensen die kwetsbaar en afhankelijk zijn. Zodat gerechtigheid geboden wordt aan hen in de vorm van ondersteuning en hulp, in welke vorm dan ook.

1.2 Ruimte en leefomgeving

Voor mensen van de gemeente Brummen is vooral de geografische plek waar zij wonen belangrijk. De gemeente Brummen kent een rijke ontstaansgeschiedenis. Bebouwing al of niet geclusterd, wegen, agrarische gronden en natuur wisselen elkaar af. We hebben een mooi, overwegend landelijk gebied met kleinere en enige grotere dorpsclusters. Ongeveer 22.000 mensen hebben hier hun woon- en deels bestaansmogelijkheid gevonden. De (kern)waarden van onze leefomgeving zijn: *veiligheid, gezonde economie, houdbaar platteland met natuur en gezond milieu, leefbare kernen, goede sociale contacten, adequate welzijnsvoorzieningen, keuzevrijheid van onderwijs en goed functionerende vrije politieke besluitvorming (democratie)*. Daar toetsen we ons beleid aan.

1.3 Beslissen over de publieke ruimte

Hoe komen in de gemeente bovengenoemde waarden tot stand en hoe komt het tot een

goede afstemming? Dat doe je in de gemeenteraad via een democratisch besluitvormingsproces waar burgerparticipatie tot zijn recht kan komen. Voor een sterke samenleving zijn goede verhoudingen tussen individu, samenlevingsvormen, bedrijven, instellingen én de gemeentelijke overheid nodig.

De gemeente heeft wettelijke taken en voert landelijk beleid uit, maar beslist op een aantal gebieden zelfstandig. De werkgebieden zijn door de gemeente Brummen in verschillende programma's vastgelegd in de Programmabegrotingen: bestuur en veiligheid, ruimtelijke ontwikkeling en beheer, sociaal domein, financiën, samenleving en bedrijfsvoering. De gemeenteraad is het hoogste orgaan en heeft controlerende en beleidsbepalende taken. We willen samen met de gemeente de kernwaarden van de leefomgeving realiseren in een evenwichtige balans. Het CDA zoekt daarbij de maatschappelijke samenhang op en streeft naar harmonie. Nieuw beleid zal getoetst worden op de grondmotieven en -beginselen. De fractie zal altijd proberen medestanders te vinden voor haar ideeën en daar waar dat niet lukt, *zal zij zoeken naar dat wat bindt.*

2. Bestuur en veiligheid- naar een vitale, dienende overheid

2.1 Bestuur en dienstverlening

Bestuur en dienstverlening zijn nauw verweven. Hieronder wordt ingegaan op de mate van zelfstandigheid van de gemeente, het steunen van burgerinitiatieven, de dienstverlening zelf en de communicatie.

Alles zelf doen?

De gemeente moet vanwege het overhevelen van taken van het Rijk naar de gemeenten nog meer en kwalitatief hoogwaardig werk uitvoeren. Kan ze dat in kwalitatieve en kwantitatieve zin aan? En dat met een krap budget? Kan ze dan nog wel energiek en levenskrachtig opereren? Een dergelijke vitale gemeente willen we wel, maar hoe bereik je dat in zo'n situatie?

Soms kan de gemeente het niet alleen aan, omdat het ingewikkelde zaken zijn (zoals b.v. jeugdzorg) of omdat ze gemeentegrenzen overschrijden (zoals b.v. arbeidsmarktfragen). En die overheveling van Rijk naar gemeente zal waarschijnlijk nog niet stoppen. Om vitaal en zelfstandig te blijven is een mogelijke oplossing om als dat echt nodig is, (nog meer) de samenwerking te zoeken met andere gemeenten.

Gemeentelijke samenwerking

Soms kiest de gemeente voor samenwerking met andere gemeenten omdat het dan goedkoper kan. Samenwerking is dan ook een goede optie om als gemeente kwaliteit te kunnen leveren. Maar uitgangspunt moet steeds zijn dat de samenwerking niet leidt tot een grootschalige en afstandelijke organisatie. We streven naar een *betrokken gemeente die haar inwoners kent, waar de gemeenteraad bereikbaar is en een afspiegeling blijft van de lokale bevolking.*

Op dit moment worden er in overleg met andere gemeenten diverse beleidslijnen op regionaal niveau uitgezet. Maar de reden en de samenhang moet wel duidelijk zijn. Bij het aangaan van nieuwe samenwerkingsverbanden dient te allen tijde ook een beëindigingsovereenkomst te zijn opgenomen!

Met wie samenwerken?

We kiezen ervoor een *zelfstandige* plattelandsgemeente te blijven. De oriëntatie op landschappelijke waarden (natuur- en cultuurwaarden), menselijke waarden en sociale waarden leiden daartoe. Verstedelijking lokt niet. Het CDA vindt dat kleinschaligheid de saamhorigheid bevordert, het heeft een positief effect op de sociale veiligheid en betrokkenheid. Daarom vinden we het nu ook niet nodig een fusie aan te gaan met (een van de) omringende plattelands gemeentes. Te meer niet, omdat de dienstverlening de laatste jaren dichterbij de burgers is gekomen (gemeenteloket in Brummen en Eerbeek). *Mocht het aan de orde komen, dan willen we nauwgezet beoordelen of samenwerking noodzakelijk is en met welke partner.* Daarbij is het leidend motief: het moet duidelijk positief voor de gemeente Brummen uitpakken. Het CDA is voorstander van (dienstgerichte) samenwerkingsverbanden als de democratische legitimiteit voldoende gewaarborgd is. Gemeenteraden - en daarmee inwoners van gemeenten - moeten een daadwerkelijke stem hebben bij regionale samenwerking!

En herindeling dan? Mocht dat ons toch overkomen dan vinden we dat herindeling in principe niet van bovenaf opgelegd zou moeten worden, *maar van onderop moet komen.* Inwoners moeten actief betrokken worden bij zowel de keuze voor een gemeentelijke herindeling als bij de invulling daarvan. Voor het CDA is het belangrijk dat herindelingen alleen gemeenten moeten samenvoegen die een logische economische, sociale en culturele band met elkaar hebben.

De inwoner aan zet

Burgerparticipatie is goed, het vereist van bewoners EN gemeente dat zij met kennis van zaken in een constructieve samenwerking aan de slag gaan

Wij willen werk maken van participatie van bewoners. De aanleiding daartoe kan verschillen. We willen een onderscheid maken tussen een *Gemeente-initiatief* en een *Inwonerinitiatief*.

Als het initiatief van de gemeente komt moet de organisatie zich als eerste afvragen of en op welke wijze inwoners betrokken kunnen worden bij de voorbereiding en de ontwikkeling. Bij ontwikkelingen die rechtstreeks voortvloeien uit het toepassen of uitvoeren van wettelijke regels zal participatie van inwoners niet altijd toegepast kunnen worden. Wel duidelijke communicatie. Gaat het om een initiatief van inwoners, dan willen wij dat de gemeente daaraan ruim baan geeft, soms door (financiële) ondersteuning en vaak door als gemeente los te durven laten in plaats van initiatieven over te nemen. Door samenwerking van vrijwilligers en gemeente wordt het geheel meer dan de som der delen. De gemeente moet vooral aansluiten bij bestaande initiatieven en waarderen waar inwoners al enthousiast over zijn. Wij willen voorkomen dat de gemeente participatie alleen als verplicht 'instrument' ziet en oplegt aan inwoners. In nauwe samenwerking tussen de organisatie en een werkgroep uit de raad is een 'Participatiewijzer' opgesteld welke dient als werkwijze om tot maatwerk te komen bij het toepassen van participatie. Begin 2019 moet, na een proefperiode van een jaar, duidelijk zijn of dit de definitieve werkwijze zal worden. Het CDA staat achter de inhoud van het document en zal de proefperiode op de voet volgen.

Als voorbeeld: de Nieuwe Omgevingswet welke in 2021 ingevoerd moet worden, biedt veel ruimte aan bewoners om actief mee te denken over ontwikkelingen in hun leefomgeving. Het CDA wil dat die mogelijkheden ten volle benut worden zowel bij het opstellen van de Omgevingsvisie als bij de gemeentelijke invulling van het Omgevingsplan.

Besturen is duidelijkheid geven over de wijze waarop we inwoners, bedrijven en organisaties betrekken bij de plannen van de gemeente.

Dienstverlening

De overheid is er voor de burger. Niet andersom. De samenleving staat centraal, de overheid is faciliterend.

En voor het CDA is belangrijk dat:

- de gemeente ambities heeft met betrekking tot de dienstverlening, maar ook slagvaardig en adequaat reageert op wensen uit de samenleving.
- van de gemeente(ambtenaren) mag worden verwacht dat ze streng zijn, daar waar ze optreedt als handhaver van wet- en regelgeving. Zij zijn daarbij rechtvaardig en behulpzaam.
- de informatievoorziening voldoet aan de huidige maatstaven en rekening houdt met de mogelijkheden tot kennisneming ervan van de verschillende mensen. De informatie is transparant, eerlijk en tijdig. (Zie ook 6.2 Automatisering en Informatievoorziening.)
- de gemeente duidelijk communiceert. Dan gaat het om het vroeg in een proces informeren van alle betrokkenen én hen gedurende het proces op de hoogte houden. De communicatie van de gemeente moet daarnaast ook begrijpelijk zijn. Wij willen dat de gemeente communiceert in heldere taal (taalniveau B1).
- de gemeente een korte termijn van antwoord op vragen hanteert.
- in het kader van het verbeteren van de communicatie is het belangrijk dat het college de eigentijdse (o.a. digitale) vormen van contact onderhoudt met burgers. Maar daarbij rekening houdt met hen die deze digitale communicatiemiddelen niet of onvoldoende beheersen en soms niet bezitten.

Goede communicatie met inwoners is wat betreft het CDA een grondhouding.

Het CDA zal er op toezien dat duidelijke communicatie ook daadwerkelijk plaats vindt.

2.2 Veiligheid, handhaving en toezicht

Veiligheid

Je veilig voelen in je woon-, werk- en leefomgeving en geholpen worden als je dat zelf niet meer kunt, dat is waar het om gaat. De gemeente heeft een belangrijke taak als regisseur in de veiligheidsketen. De zorg voor veiligheid en dus ook het voorkómen, opsporen, vervolgen en bestraffen van criminaliteit is een kerntaak van de overheid. Het CDA stelt hieraan daarom hoge eisen, weliswaar behoort dit niet allemaal tot de gemeentelijke verantwoordelijkheid, maar gaat ook niet voorbij aan de eigen verantwoordelijkheid van mensen, bedrijven en instellingen. Het CDA wil dat de gemeente het nog verder uitrollen van de Buurt-App stimuleert.

Sociale Veiligheid

Heersende overlast, pesterijen via sociale media, verloedering en criminaliteit moeten aangepakt worden. Belangrijke middelen hiervoor zijn: buurtbemiddeling; projecten gericht op de jeugd, waarbij de ambitie is dat de jongerenwerker als sleutelfiguur aanwezig is; bereikbaarheid van de politie en zichtbaar blauw op straat. Bestuurders, leidinggevenden en trainers van verenigingen, waar vooral de jeugd actief is, moeten blijvend worden betrokken bij het integraal veiligheidsbeleid.

Het CDA zet in op het zo veel mogelijk voorkomen van drugsgebruik. Daarom willen we geen coffeeshop in de gemeente.

Fysieke Veiligheid

We werken intensief samen met andere gemeenten in de Veiligheidsregio en leveren daarin ons aandeel. Het is belangrijk dat daarbij extra aandacht is voor de vitale infrastructuur: zonder toegang tot water, elektriciteit, internet en communicatie ligt onze samenleving plat. Ook steeds heftigere natuurfenomenen zoals stormen en wateroverlast vragen om aandacht. Vooral ouderen en minder zelfredzame inwoners lijden hieronder. Onder meer de gemeente en de hulpdiensten spelen een belangrijke rol in de voorbereiding, preventie én natuurlijk in de hulpverlening als het toch misgaat. Het is noodzakelijk dat zij voldoende mogelijkheden en middelen krijgen om deze taak te kunnen vervullen. De brandweerposten in Brummen en Eerbeek met hun vrijwilligers moeten daarom voor de lokale samenleving beschikbaar blijven en zich kunnen ontwikkelen in een veranderende samenleving.

Verkeersveiligheid

De gemeente dient attent te zijn op onveilige situaties. Voorbeelden zijn: Stuijvenburchplein en het vrachtverkeer langs het kanaal.

Zij dient daarom met Veilig Verkeer Nederland van tijd tot tijd controles uit te voeren.

Suggesties ter controle:

- Onoverzichtelijke kruisingen
- Wegbermen in buitengebied vanwege landbouwverkeer vol oneffenheden.
- Verscherping van controle op te hard rijden in de kernen.

Handhaving en toezicht

De overheid moet er voor waken dat er ergernis ontstaat, omdat er wel regels zijn opgesteld maar dat vervolgens de gemeente deze niet handhaaft. Het College ziet daar op toe en zo nodig grijpt ze in.

3. Ruimtelijke ontwikkeling en Beheer

Doel van het CDA bij de ontwikkeling: vitaliteit (levenskracht) van de gemeente vergroten. De ruimte dienen we in te delen met respect voor ieders belang.

Inleiding

Ruimte is schaars. Daar ga je zorgvuldig mee om. Ruimte is nodig voor fabrieken, huizen en wegen. Maar ook voor de natuur én voor de agrariër die al eeuwenlang ons cultuurlandschap onderhoudt. Ruimte voor water en dijken zodat we veilig kunnen wonen, werken en recreëren. We willen deze waarden in hun onderlinge afhankelijkheid in beschouwing nemen.

NB: De beschikbare ruimte in de gemeente heeft een bestemming. In 2021 zal de nieuwe Omgevingswet in werking treden. Hiermee wil de overheid de regels voor een verandering van de bestemming en de ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen².

Dit onderwerp - ruimtelijke ontwikkeling - wordt in de programmabegroting qua onderwerp erg ruim geïnterpreteerd. Inrichting van de grote en kleine kernen, wonen en verkeer, evenals economie, ze staan allemaal in dit programma. Maar ook onderwerpen als duurzame energie, milieu en natuur en landschap.

Door de klimaatafspraken van Parijs, waar Nederland zich aan heeft gecommitteerd, zijn er nogal wat stevige aanpassingen nodig in de verdeling en de ontwikkeling van de ruimte. Er zijn een viertal ontwikkelingen die de komende jaren veel invloed zullen hebben op het invullen van de ruimte. Dit zijn:

1. De klimaatverandering zelf met grotere uitslagen in de weersomstandigheden.
2. De afspraken van Parijs waarin maatregelen zijn afgesproken om de CO2 emissies en nog enige andere emissies drastisch terug te dringen. Een transitie van fossiel naar duurzame energieopwekking is daarvan het gevolg. En daarmee samenhangend ook het gebruik van de ruimte voor de aanleg van zonneparken en windmolens. Maar ook energiebesparing, te bereiken onder meer door isolatie en effectiever omgaan met energie.
3. De toenemende bedrijfsomvang van de agrarische bedrijven enerzijds, met in bepaalde gevallen vermindering van het aantal bedrijven door bedrijfsbeëindiging.
4. Voortgaande digitalisering van de winkelverkoop. Daardoor vermindering van het winkelbestand in de grote kernen.

We betrekken deze ontwikkelingen bij de aanpak van gewenste maatregelen. Ze zijn te vinden in de hoofdstukken: - Openbare ruimte en huisvesting, - Economie, verkeer en vervoer, - Klimaat en energietransitie, - Milieu, natuur en landschap.

3.1 Openbare ruimte en huisvesting

3.1.1 Ruimte voor Eerbeek

We constateren dat er in de afgelopen periode met succes door het College gewerkt is aan een balans in de ontwikkeling van de papierindustrie en de ontwikkeling van de kern Eerbeek.

De ruimtelijke spanning die er was ontstaan tussen de industrie enerzijds en de ontwikkeling van het centrum anderzijds is na een intensief proces van overleg tussen alle belanghebbenden (waaronder de Provincie Gelderland) bijgelegd en heeft geresulteerd in een Ontwikkel- en Investeringsprogramma Eerbeek 2030.

Bij het schrijven van het verkiezingsprogramma is bekend dat er veel zienswijzen zijn

² De maatregelen die het CDA voorstaat in deze zijn vermeld bij H 6.1. Het CDA vindt dat de Ruimtelijke ontwikkelvisie "Ligt op Groen" die op 28 september 2006 door de gemeenteraad is vastgesteld als vertrekpunt dient te fungeren voor het te maken Omgevingsplan als uitvloeisel van de nieuwe Omgevingswet.

ingediend op het ontwerp bestemmingplan en dat er ook een haalbaarheidsstudie gemaakt zal worden door Mc Kinsey.

Het CDA vindt het noodzakelijk dat er voortvarend verder gewerkt wordt aan "Eerbeek 2030".

Het is daarbij gewenst dat er een centraal sturing- en coördinatiemechanisme wordt ontwikkeld om alle initiatieven een evenwichtige voortgang te kunnen geven.

Daarbij vinden we het belangrijk dat het benutten van de kansen niet tot grote financiële risico's leidt. Daarom moeten de plannen in een financieel verantwoord tempo worden ontwikkeld en uitgevoerd.

Voor het CDA is het ook duidelijk dat voor een toekomstbestendig Eerbeek de positie van de papierindustrie belangrijk is. Dit temeer omdat in de plannen bijvoorbeeld ook restwarmte van de industrie aangewend zal worden voor de warmtelevering aan woningen en mogelijk andere gebouwen. Het CDA zet in op een stevig doorzetten van de in gang gezette ontwikkeling.

Ook op een verdere versterking van de publieke en de private dienstverlening in de kern. Een centrale huisvesting voor eerstelijnszorg en maatschappelijke dienstverlening ligt bijvoorbeeld voor de hand.

En zo veel als mogelijk centralisatie van het winkelbestand in beide dorpskernen.

3.1.2 Centrum Brummen

Helaas constateren we dat er in de kern *Brummen* eigenlijk niets is gebeurd. Alle aandacht was in de afgelopen jaren gericht op de centrumplanontwikkeling van Eerbeek.

Om als gemeente een centrumplan te ontwikkelen voor Brummen - zoals is gebeurd - en dit in de kluis op te bergen met de boodschap te wachten op burgerinitiatief gaat ons te ver. Bij de kaalslag rond het Van Limburg Stirumplein en een groot gapend gat vanwege de brand enige jaren geleden aan de Ambachtstraat is er nu ook de leegstand van de oude Wilhelminaschool en de leegstand van de RK-kerk.

Het CDA wil actie. *Dienstverlening aan de burger, daar gaat het om bij het ontwikkelen van het dorpscentrum Brummen.* Een kloppend hart ontwikkelen met een goede verkeerscirculatie.

Hoe dan? Bijvoorbeeld een centrale huisvesting voor eerstelijnszorg en maatschappelijke dienstverlening ligt voor de hand. Er lijkt voldoende ruimte om naast de bouw van (senioren) appartementen, waar overigens relatief ook veel vraag naar is, ook de bouw van een Gezondheidscentrum te faciliteren en opnieuw mogelijkheden te zoeken om een Cultuurhuis te ontwikkelen. Daarin zou plek gegeven kunnen worden aan bijv. het HOB, maar ook aan de bibliotheek in combinatie met een nieuwe behuizing voor SWB.

Ook voor de kern Brummen geldt dat zo veel als mogelijk centralisatie van het winkelbestand nagestreefd moet worden. Dat dwingt te meer in verband met de nog steeds voortgaande verkoop via webwinkels.

Zorg voor een mix van wonen, winkelen, dienstverlening, uitgaan en recreëren, waarbij niet te veel wordt vastgelegd in regelgeving en meegegaan wordt met de behoeften van de consument. Een centrum waarin ondernemers volop mogen experimenteren om de consument belevingen en ervaringen aan te kunnen bieden. Een centrum waar mensen elkaar ontmoeten en samen iets kunnen beleven. Parkeren moet aantrekkelijk blijven.

3.1.3 Kleine kernen

Behoud van de leefbaarheid in de kleine kernen is belangrijk. Het CDA wil dat de gemeente initiatieven in de kleine kernen stimuleert. Tegen de vergrijzing: behoud van jongeren en jonge gezinnen! Mensen die dat willen moeten de mogelijkheid hebben in hun eigen dorp te blijven wonen. Het CDA zal zich sterk maken voor het behoud van de school. Waar mogelijk zetten we in op kleinschalige woningbouw voor jonge gezinnen, seniorenwoningen en voor eigen bewoners die sociaal en/of economisch gebonden zijn aan de kern. In het buitengebied zijn er nog kansen t.a.v. woningsplitsing en we maken ons hard voor verbreding van functies binnen de kleine kernen. Een volledig dekkend mobiel netwerk,

digitale infrastructuur en snel internet vormen een basisvoorziening, ook voor het buitengebied.

3.1.4 Wonen

De gemeente Brummen is (nog) geen krimpregio. Vergrijzing en krimp liggen echter niet ver bij ons vandaan. Dat betekent dat we moeten investeren in woon- en werkklimaat. In samenspraak met de regio kijken we nog eens naar de behoefte voor de woningbouw in de gemeente. We verdelen de woningen die we mogen bouwen van de provincie evenredig over de verschillende dorpen en kijken naar de bevolkingssamenstelling om te bepalen voor welke doelgroepen we bouwen. Particuliere woningbouwinitiatieven in de kernen juichen we toe en we willen hier ruimte aan geven.

Het is onverstandig om *alle*, tot een lage marktwaarde afgeboekte gemeentelijke bouwlocaties in de Elzenbos en de Lombok, blijvend te onttrekken aan de woningbouw. Het CDA koerst op een (gedeeltelijke) aanwending voor starterwoningen, levensloopbestendige woningen en, waar mogelijk en gewenst, ook seniorenappartementen voor de sociale en de koopsector. Gunstige ligging van de gemeente is een pré. De verwervingsprijs van starterwoningen te beperken tot maximaal € 200.000³,. Ook het 'Ligt op Groen fonds'⁴ aanvullen en daar regie op voeren.

Het CDA wil dat er uitbreiding komt van het bouwcontingent en vraagt van de gemeente dit nadrukkelijk te bespreken met de Provincie Gelderland. In de gemeente is voldoende ruimte om nog te kunnen bouwen. Daarmee kan het inwonersaantal in de toekomst op peil blijven.

3.2 Klimaat en energietransitie

Alom begint het besef door te dringen dat er een geleidelijke verandering van het klimaat aan de gang is. We merken het bijvoorbeeld aan de grote schommelingen van het weer en het bereiken van uitersten in temperatuur en neerslag. Het zorgt voor grotere piekbelasting van het rioleringsstelsel. Klimaatverandering heeft verstrekkende gevolgen. O.a. voor de waterberging, voor de verwarming van huizen en gebouwen en voor de opbergcapaciteit van het riool.

Bij de afspraken van Parijs in 2015 zijn maatregelen afgesproken om de CO2 emissies en nog enige andere emissies drastisch terug te dringen. Een transitie van fossiel naar duurzame energieopwekking is daarvan het gevolg. Maar ook energiebesparing, te bereiken onder meer door isolatie en effectiever met de energie om te gaan. Het gevolg is geweest dat er in Nederland door het Rijk politiek bestuurlijke besluiten genomen zijn op het gebied van de verduurzaming van de industriële bedrijvigheid maar in het bijzonder ook de vervanging van fossiele energie door duurzame energie. De gemeente Brummen heeft in 2015 ook het Gelders Energieakkoord getekend (GEA).

Belangrijke innovaties in technische zin en efficiency verbeteringen in de productie van duurzame energie zullen de komende jaren grootschalig aangewend worden en er voor zorgen dat mogelijk een ware omwenteling zijn beslag krijgt in de besparing en de aanwending van energie.

Ook de invulling en het gebruik van de "ruimte" zal daarvan een welhaast revolutionaire verandering te zien geven. Ook in onze gemeente. Denk aan: komst van windparken, zonneparken, elektrische auto's en laadpalen, huizenbouw zonder gasaansluiting, warmtenetten. Maar ook lokale, wellicht zelfs wijkgeoriënteerde elektriciteitsopslag en afname, grootschalige isolatieprogramma's, voor huizen en utiliteitsgebouwen, etc. Daarnaast warmtenetten voor huisverwarming indien de warmte afgevangen kan worden en efficiënt vervoerd kan worden.

³ De gemiddelde verwerkingsprijs van deze woningen in Nederland ligt in 2017 rond dat bedrag. De maximale hypotheek met NHG bedraagt €245.000

⁴ Dit fonds is ingesteld na de formele vaststelling van de Ruimtelijke ontwikkelvisie "Ligt op Groen" .

Dat kan betekenen dat er ruimteclaims, wijzigingen van bestemmingsplannen en zo meer komen.

Waarbij we ons realiseren dat bijvoorbeeld de komst van meer windmolens voor de één verrijking (duurzame energie) is en voor de ander een verarming (landschappelijk beeld). En zo zijn er meer voorbeelden te noemen.

3.2.1 Gevolgen van klimaatveranderingen

Het CDA beveelt aan:

- Onderzoek wat de gevolgen zijn voor de gemeente van de klimaatverandering en maak een totaalplan (met gerichte investeringen) om het hoofd te bieden aan deze verandering. Maak in 2018 een meerjarenplanning hiervoor.
- Op het gebied van riolering en waterberging moet de capaciteit voldoende zijn. Het is raadzaam om daar tijdig op te anticiperen.
- Hemelwaterafvoer bij nieuwbouw niet via riool en stimuleren van afkoppeling van hemelwaterafvoer bij bestaande bouw.
- Voorbereiden op de zogenoemde "stresstest" 2019 om knelpunten in de wateropvang op te sporen.

3.2.2 Duurzame energie

Op de klimaatconferentie van Parijs zijn in 2015 concrete afspraken gemaakt om een einde te maken aan de stijging van de uitstoot van broeikasgassen. In 2050 moet er een evenwicht zijn tussen alle uitstoot van broeikasgassen en het vermogen van de natuur om ze te absorberen. M.a.w. onze samenleving moet dan energieneutraal zijn. Dat is een geweldige opgave.

Op 6 september 2013 is er een SER overeenkomst gesloten -waaraan de gemeente zich conformeerde- waarin men zich verbond aan een Energieakkoord voor duurzame groei. De gemeente Brummen kent sindsdien een concrete doelstelling met betrekking tot het transformeren van het gebruik van fossiele energie naar het gebruik van duurzame energie. Deze luidt: **energieneutraal in 2030**. Hoe maken we dat nu waar als gemeente?

In het koersdocument "Duurzame Energie" staat beschreven dat de gemeente het als haar taak ziet: krachten te bundelen en samen te werken, kortom te verbinden enerzijds en anderzijds een voorbeeld te geven waar dat mogelijk is, bijvoorbeeld zonnepanelen op eigen vastgoed leggen. Het CDA denkt dat dit niet meer voldoende is. Ze is van oordeel dat het koersdocument een zinvol en leerzaam traject in gang heeft gezet. Maar nu is meer ambitie nodig, temeer omdat het Rijk ook ambitieuze plannen heeft.

Wat moet er gebeuren? Het CDA denkt aan het volgende:

A. Planontwikkeling energieneutraliteit en financiering

De gemeente zou moeten werken aan een concreet plan om die *energieneutraliteit* in 2030 te bewerkstelligen zoals ze zegt dat dit haar doelstelling is.. Daar zou ze in 2018 mee moeten beginnen. Het gaat om *efficiënt omgaan met energie, opwekking van duurzame energie en besparing van energie (Trias Energetica)*. Ze becijfert hoe de energieneutraliteit te bereiken is via deze wegen. Vervolgens bepaalt ze beleid op de energetica hoekpunten zoals genoemd en voert dat uit..

Bestaande samenwerking met bijvoorbeeld bedrijven en BrummenEnergie kunnen daarbij van pas komen. Lopende projecten als 'Eerbeek 2030', 'Warmtetransitie en Geothermie' (kijken naar mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie binnen de bestaande bedrijfsvoering en het gebruiken van rest- en aardwarmte om de eigen gebouwen en, wanneer mogelijk, omliggende woningen te verwarmen), 'Zonnepark Eerbeek' en 'Zonnepark Elzenbos' leveren mogelijk al een substantiële bijdrage voor het bereiken van de energieneutraliteit. Maar ook de industriekern Eerbeek - Loenen, de Woningstichting en de werkgroepen die ontstaan vanuit de energietafels zijn welkome platforms. Mogelijk ook andere private initiatieven.

Een belangrijke slag die hierin gemaakt moet worden is de bestaande woningvoorraad te verduurzamen. Nieuwe initiatieven moeten volgens wetgeving ook al aan allerlei eisen

voldoen, maar de bestaande voorraad verbeteren levert meer op. Dat moet plaatselijk in de verordeningen worden geregeld. De bestaande woningvoorraad willen we verduurzamen door isolatie te stimuleren evenals het plaatsen van zonnepanelen en zonneboilers, etc. Een energieloket en het inzetten van energiecoaches zijn waardevolle instrumenten. De woningstichting moet meegenomen worden.

Hoe realiseren we dit?

- Er is een wat steviger ambtelijk apparaat nodig dan er nu is om planning en beleid te ontwikkelen.
BrummenEnergie (BE) beschikt over enige expertise en zou in de planning, beleids- en uitvoeringsfase ingezet kunnen worden.
- Zo veel als mogelijk plaatselijke uitvoerders zoeken waar het de projecten betreft.
- Het CDA denkt dat voor een belangrijk deel private financiering kan worden aangetrokken.
- Voor eigen projecten, bijvoorbeeld op eigen (gemeente)grond uitgevoerd, zal wellicht ook eigen financiering een begaanbare weg zijn.
- Voorfinancieren en gedeeltelijk financieel participeren in projecten die gezamenlijk met BE worden opgepakt.
- De duurzaamheidsleningen en stimuleringsleningen mogelijk uitbreiden.
- De woningstichting vanaf de start betrekken bij de beleidsvorming.

Voor het overige denken we, naast de regie voerende rol zoals boven globaal aangegeven, aan een ruimhartige faciliterende rol van de gemeente. Bijvoorbeeld bij het afgeven van een omgevingsvergunning.

Hieronder geven we enige ambitieuze, maar wel concrete handvatten voor de planontwikkeling.

1. Realiseren van duurzame energie

De gemeente berekent hoeveel duurzame energie er opgewekt moet worden en zoekt (zo mogelijk met gemeentes in de regio) naar goede locaties voor het opwekken ervan. Dit geldt voor zowel wind, zon, water, vergisting als geothermie. Bij voorkeur worden deze trajecten ingezet samen met BrummenEnergie. De gemeente helpt mee met de financiering van de ontwikkelkosten. Dat kan bijvoorbeeld door de ambtelijke kosten voor het afgeven van de vergunningen voor te financieren. De gemaakte kosten worden terugverdiend indien op de locatie duurzame energie wordt opgewekt.

2. De wijken energie-neutraal in 2030

De gemeente werkt met de woningcorporaties, netbeheerders, wijkraden, BrummenEnergie en andere relevante partijen een plan uit waarmee alle wijken en buurten voor 2030 energie-neutraal zijn. Het duurzaam isoleren is onderdeel van het plan. Aardgas verdwijnt uit de wijken en wordt vervangen door andere warmtebronnen (zoals warmtenetten of full electric). De gemeente zou kunnen participeren in de Gelderse aanpak van 'Wijk van de Toekomst'. Eén of meerdere wijken ontwikkelen als pilot, de bestaande wijken volgen snel daarna. Bewoners worden vanaf de start betrokken in een open besluitvorming over deze energietransitie. Nieuwbouw is in de gemeente vanaf nu aardgasvrij en levert duurzaam energie.

3. Gemeente geeft het goede voorbeeld

De gemeente neemt haar voorbeeldrol serieus. Gemeentehuis, scholen en andere gebouwen in gemeentelijk bezit zijn binnen 10 jaar duurzaam. Ze maakt daarbij gebruik van de beschikbare kennis rond maatschappelijk vastgoed en de GreenDeal Klimaatneutrale Scholen. De gemeente maakt daarvoor een investerings- en uitvoeringsplan. Ze publiceert jaarlijks de energetische gegevens van haar vastgoed en brengt de voortgang van energiebesparing en duurzame energieopwekking in beeld.

Neem duurzaamheid ook op in het aanbestedingsbeleid, koop groene energie in en plaats zonnepanelen. Schakel BrummenEnergie in waar mogelijk om via een afzonderlijke

coöperatie burgers te laten profiteren van 'zon op collectieve daken'.

4. Verduurzaming van koop- en huurwoningen en overig vastgoed

Dit sluit aan bij punt 2.

Concreet: Zorg voor een sterke regierol. De realisatie van een CO2-neutrale gebouwde omgeving en in het bijzonder het uitfaseren van aardgas is vooral regionaal en lokaal maatwerk, op basis van een integrale, gebiedsgebonden aanpak waarin besparen en opwekken hand in hand gaan. Hierbij zijn vele partijen betrokken.

Acties:

- handhaaf de verduurzamingsverplichting uit Wet Milieubeheer voor overig vastgoed;
- neem concrete verduurzamingsdoelen op in de prestatieafspraken met woningcorporaties;
- zet het ondersteuningsprogramma Energie van de VNG de komende jaren voort of haak er bij aan; zie de link: <https://vng.nl/programma-energie#overlay-context=werkpagina-programma-energie>
- organiseer en stimuleer aanvullende activiteiten; maak een energieloket, zet energiecoaches in;
- stuur op schaalvergroting, bijvoorbeeld de aanpak van een hele wijk;
- ga in gesprek met eigenaren van kantoren over de verplichte verduurzaming naar label B.

B. Infrastructuur voor duurzame energie

Het verduurzamen van gebouwen stelt nieuwe en zwaardere eisen aan de energie-infrastructuur in de gemeente. Door de toename van het aantal zonnepanelen komen er grote piekmomenten in het net. Om te zorgen dat daadwerkelijk en structureel meer energie lokaal kan worden opgewekt én geleverd, is het belangrijk om met de netbeheerder(s) in de gemeente afspraken te maken over het toekomstbestendig maken van het net.

Daarnaast moet in de toekomst de keuze gemaakt worden of gebouwen een gasaansluiting houden of all-electric worden. Er zijn ingrepen in het net nodig om de voorkeur te realiseren.

Concrete aanbevelingen:

- maak afspraken met de netbeheerder(s) over het toekomstbestendig maken van het net;
- breng, o.a. met de netbeheerder, de consequenties in kaart van een toekomst met en zonder gasaansluitingen in gebouwen en woningen;
- onderzoek welke actieve rol netbeheerders kunnen spelen bij het verduurzamen van gebouwen en woningen

3.3 Economie, recreatie en toerisme alsmede verkeer

Het CDA streeft naar een eerlijke economie. Een eerlijke economie betekent dat mensen moeten kunnen profiteren van een goed economisch klimaat en dat iedereen de kans krijgt om met zijn talenten een eerlijk inkomen te verwerven. De gemeente kan maar beperkt invloed uitoefenen. Maar de gemeente kan wel allerlei randvoorwaarden scheppen voor een florerende lokale economie en bedrijven ondersteunen door bijvoorbeeld de regeldruk te verminderen of een gunstig vergunningenbeleid te voeren

3.3.1 Economie, recreatie en toerisme

3.3.1.1 Economie

De achter ons liggende economische crisis heeft geleid tot afgenomen werkgelegenheid, sluiting van winkels en (kleine) bedrijven met blijvende leegstand tot gevolg. Economisch gaat het nu gelukkig weer beter, maar het scheppen van goede en aantrekkelijke voorwaarden en het ondersteunen van lokale initiatieven (o.a. MKB) blijft van groot belang. Dit vraagt om een actief beleid van de gemeente.

Het CDA noemt:

- Het voeren van een actief woningbouw- en infrastructuurbeleid, gericht op het versterken van de kernen Eerbeek en Brummen, zal ook de positie van de middenstand en de werkgelegenheid verstevigen. Het beleid om bestaande perifere winkels naar het centrum te halen continueren. Centrumvestiging stimuleren met concrete maatregelen.
- Het voeren van een actief en consequent vestigings- en vergunningenbeleid voor het aantrekken van milieuvriendelijke dienstverlening. Ook zorginstellingen horen daarbij. Bedrijventerrein Brummen biedt nog volop mogelijkheden voor schone industrie.
- De papierindustrie in Eerbeek biedt veel mensen werk. De bedrijven zijn gevestigd dichtbij de kern van Eerbeek. Dat vraagt om zorgvuldig beleid van de gemeente t.a.v. de huidige huisvesting in relatie tot de huidige milieueisen en (planologische) ontwikkeling van de bedrijventerreinen in Eerbeek. Zie het programma Ruimte voor Eerbeek. Maar vraagt ook om zorgvuldigheid in relatie tot het behoud van de innovatieve kracht van deze industrie en voor milieu in het algemeen. Het CDA ondersteunt de ontwikkelingen van de industriekern Eerbeek van harte!
- Gebruik leegstaande winkels, bedrijfsgebouwen of overheidspanden om startende en kleine ondernemers te huisvesten. Trek daarbij samen op met banken en lokale vastgoedeigenaren. Huurprijzen van winkelpanden mogen niet belemmerend werken.
- Daar waar samenwerking niet vanzelf van de grond komt, moet de gemeente helpen met Ondernemersfondsen en Bedrijfsinvesteringszones (BIZ). Het verhoogde OZB- tarief is inleg in het ondernemersfonds en draagt bij aan algemene investeringen om de gehele ondernemersomgeving aantrekkelijker te maken voor publiek en klanten.
- Voor bedrijfsterreinen en industriegebieden geldt: Het bestaande beleid - (nieuwe) grote productiebedrijven met veel logistieke bewegingen naar regionale terreinen - is voor het CDA maatgevend.
- Het CDA vindt de ontwikkeling van een logistiek centrum in Eerbeek een goede zaak. Wel attent zijn op een goede afwikkeling van het verkeer.

3.3.1.2 Circulaire economie

De Regio-stedendriehoek wil één van de eerste energie neutrale regio's worden. Het CDA wil dat de gemeente Brummen daartoe een belangrijke bijdrage blijft leveren. Nieuwe en bestaande Initiatieven om alle soorten restproducten en afvalwater opnieuw te gebruiken moeten worden ondersteund. Het aantrekken van bedrijvigheid op dit terrein wil het CDA stimuleren door het bieden van gunstige vestigingsvoorwaarden.

3.3.1.3 Recreatie en Toerisme

- (Groene) Recreatie zorgt voor enige (nieuwe) werkgelegenheid. De gemeente Brummen moet de recreatiefunctie versterken en daarmee rekening houden in haar Vestigings-, Huisvestings-, Ruimtelijke, Ordenings-, Verkeers- en Promotiebeleid.
- Dagrecreatie met aansluitende overnachtingen bevorderen via dat beleid. Denk hierbij ook aan het 'Gat van Cortenoever'. Aanhaken bij samenwerking tussen alle betrokken partijen, gemeenten en provincies om te komen tot een sterke toeristische sector op de Veluwe en in de IJssel vallei.
- Een fietsbrug over de N348 is gewenst indien het centrum van Brummen echt drastisch wordt aangepakt. Zie onder 3.1.2. Dat is vooral ook gewenst omdat de omgeving van het Bronkhorsterveer is opgeknapt.
- Het CDA wil dat de bevolking actief betrokken wordt bij het ontwikkelen van ideeën en plannen. Invullen van 'unieke recreatieve proposities' (URP's). Zoals boerengolf, het verkopen van bio-producten op boerderijen, kamperen bij de boer of andere initiatieven.
- Op de fiets- en wandel routes moet gezorgd worden voor voldoende zitbanken en het Informatiepunt voor toeristen in de Wereldwinkel zou hersteld moeten worden.
- Maak fietspaden toekomstbestendig en veilig door ruimte te maken voor fiets, e-bike, speed pedelec en duo-fietsen. *Het CDA wil dat het smalle gedeelte van het Hallse pad tot aan de Knoevenoordstraat wordt verbreed.*
- De subsidie aan Visit Brummen Eerbeek evalueren en met hen in gesprek gaan over waardevolle evenementen.

3.3.2 Verkeer en vervoer

Spoor: IJssellijn

Het CDA verzet zich tegen deze plannen van het Rijk. Al jaren voeren we daar actie tegen. Het CDA vindt uitvoering van de Noordtak van de Betuwelijn (via Nijmegen/Oldenzaal) een veel betere oplossing

Mocht er toch toe besloten worden, dan zijn compenserende voorzieningen op zijn plaats. Afgezien daarvan moeten de spoorwegovergangen in Brummen veiliger gemaakt worden (bijv. fietstunnels).

Autoverkeer

Voor de komende jaren is het van groot belang dat verkeersveiligheid en doorstroming van verkeer hoog op de politieke agenda blijft.

Doelen:

- a. Beperking van het sluipverkeer in het buitengebied en goede doorstroming van het agrarische beroepsverkeer en toeristenverkeer;
- b. Beperking van het verkeer door de kernen, onder andere door maatregelen, al dan niet in samenwerking met de Provincie Gelderland:
 - Onderhoud van belangrijke doorgaande wegen niet verder uitstellen.
 - Proberen de westelijke rondweg Brummen op de provinciale verkeersagenda te krijgen.
 - Creëren van parkeergelegenheid voor industrie en transport in Eerbeek
 - Een oplossing voor de N786. Het ontlasten en verbeteren van de doorstroming binnen de kern Eerbeek. Dit mede op basis van het centrumplan Eerbeek.
 - Houd in plannen rekening met ontwikkelingen als de zelfrijdende auto, SMART mobility en toenemende veiligheidseisen;

3.4 Milieu, natuur en landschap

3.4.1 Milieu, natuur en landschap (ruimtelijke kwaliteit)

Een gezond *milieu* is datgene wat nodig is voor een gezonde leefomgeving voor mens, dier en plant.

Als we het hebben over *natuur* dan zou er sprake moeten zijn van een toestand die niet of minimaal beïnvloed is door menselijke activiteit.

En het *landschap* is wat we zien als een uitgestrekt stuk land dat zich onderscheidt van aangrenzende gebieden. Ons landschap heeft een lange ontwikkeling door gemaakt en is eigenlijk meer een cultuurlandschap.

Natuur, milieu en landschap worden beïnvloed door de klimaatverandering. Maar ook door de emissies veroorzaakt door verbruik van fossiele energie. Ook nog eens, door emissies die mogelijk het gevolg zijn van de agrarische bedrijven. En tenslotte door het gebruik van de agrarische grond voor grootschalige productie van zonne-energie.

Het landschap van de gemeente Brummen kent Gelderse Natuur Netwerkgebieden (GNN-gebieden). Dit zijn de voormalige E.H.S gebieden, verbindingszones en Natura 2000 gebieden. Deze zijn aangewezen en worden tot ontwikkeling gebracht om op Europese schaal natuurbescherming mogelijk te maken.

3.4.1.1 Natuur en agrariër

Uitgangspunt voor het CDA bij het nemen van maatregelen in dit kader is de Ruimtelijke Ontwikkelingsvisie van de gemeente 'Ligt op Groen'. Hierin wordt het interessante en mooie landschap tussen Veluwe Massief en IJssel onderverdeeld in een viertal 'landschappen' met een eigen identiteit. Respectievelijk de IJsselvallei, de Oeverwal, het Arcadisch landschap en de Veluwe flank. Ligt op Groen blijft belangrijk en is visitekaartje. De hierin beschreven visie is het spoorboekje voor de ontwikkeling en heeft bewezen een uitstekend ankerpunt te zijn. Het CDA wil de gedachte achter de bestaande structuurvisie onverkort voortzetten.

De agrariërs zien we voornamelijk in de Oeverwal, en het Arcadisch landschap waar ook de landgoederenzone onderdeel van uit maakt. De agrariër is nog altijd de grootste grondgebruiker en daarmee de belangrijkste hoeder van dat landschap. De zorg voor

dierenwelzijn en aandacht voor biodiversiteit kan via hen een hoger peil bereiken. *Het CDA vertaalt het begrip 'natuur' niet beperkt. Het gaat niet alleen om bos, heide of moeras. Cultuurlandschap, weidegebieden met vee, en ander groen dragen ook in hoge mate bij aan de 'natuurbeleving'.* Eventueel vrijkomende agrarische grond, grenzend aan bos en 'natte gebieden' kunnen we onder beheer stellen van 'landschap- en veeteeltagrariërs'. Ook voor het bevorderen van de biodiversiteit. Ondersteund door Europese subsidies. Voor de Brummense GNN-gebieden dienen goede beheerplannen door de provincie gemaakt te worden. Het Waterschap werkt aan Grond- en Oppervlaktewater Regimes (GGOR).

Het CDA maakt zich zorgen over de sociaaleconomische effecten daarvan voor de (agrarische) bedrijven. Dat geldt ook voor de plannen met de verbindingszones. Het CDA zal niet meewerken aan projecten als er geen acceptabele (financiële) steun aan agrarische bedrijven wordt verleend.

3.4.1.2 Groene buffer in stedendriehoek.

De groene buffer in de Stedendriehoek houden we stevig vast. Geen nieuwe wooninitiatieven (bestemmingen) in het buitengebied. Zeker niet in de natuurgebieden en in gebieden gelegen in de ecologische hoofdstructuur. In het buitengebied alleen zo nodig en gewenst – en als dat geen nadelige invloed heeft op het landschap - de regelingen 'Rood voor Rood', tweede bedrijfswoning voor agrarische bedrijven en voor mantelzorg. Een vitaal platteland met ruimte voor recreatie, natuur en agrarische sector.

3.4.1.3 Landschap en recreatie

Ons landschap en de aanwezige natuur is zeer waardevol. Het landschap is van ons allemaal. Om in te wonen, te werken en te recreëren. Centraal bij het CDA staat dat wij het landschap en de natuurgebieden willen *behouden*, maar tegelijkertijd dient het *genieten* ervan mogelijk gemaakt te worden. Dus voor een breed publiek toegankelijker maken voor recreatie. Daarom is deugdelijk onderhoud aan het wandelpaden- en fietspadenareaal belangrijk. Bedrijfsmogelijkheden voor kleinschalige recreatie en toerisme op agrarische bedrijven is mogelijk zolang dit economisch haalbaar is. Het CDA zet zich in voor een goede balans tussen de belangen van de agrariër, de recreant en het beheer van de natuur. De agrarische sector waar gewenst sterk houden. Steeds de dialoog zoeken vanuit zorgvuldig omgaan met de ruimte en het besef dat het echt mooier wordt als iedereen meehelpt om eventueel tegengestelde belangen te overbruggen.

3.4.1.4 Landschap en biodiversiteit.

Het CDA streeft naar een duurzaam landschap. Dat is een landschap dat een vermogen heeft om diensten te leveren, die een bijdrage leveren aan economie en welzijn, voor ons en voor de generaties na ons.

Diensten in de vorm van agrarische bedrijven die producten leveren. Maar ook de bijenhouder, die honing levert, en waarvan de bijen zorgen voor de bestuiving van de bloemen. En niet te vergeten het genieten van het weidse landschap door de inwoners uit de gemeente en de toeristen. Veel landschapsdiensten kunnen alleen bestaan als de soortrijkdom in stand blijft of groeit.

Maar de diensten kunnen elkaar ook in de weg staan, omdat de beschikbare totale ruimte beperkt is.

Daarmee is een duurzaam landschap een gemeenschappelijk belang. Het landschap overstijgt dus het eigen bedrijf of eigen tuin. Het geheel moet goed functioneren. Het CDA zet zich in voor een goede balans tussen de belangen van de agrariër en het beheer van de natuur. *Agrariërs zouden ook in de toekomst belangrijke hoeders van het landschap kunnen en moeten zijn.* Daarbij hoort, waar mogelijk en gewenst, ook het bevorderen van de biodiversiteit en *minder intensieve* veehouderij. Met een afdoende compensatie voor de agrariër die het betreft. Differentiatie van veeteelt naast recreatie en landschapbeheer moet waar mogelijk worden bevorderd. Hiervoor dient intensief gezocht te worden naar nationale en Europese subsidiemogelijkheden. Het CDA is alert op voornemens grootschalige zonneparken te bouwen op agrarische grond en zal dit beoordelen op basis van de precieze ligging.

3.4.1.5 Het landelijk gebied

Het landelijk gebied is aan wijziging onderhevig. De veranderingen van de afgelopen tien jaar zetten door. Meer natuur, meer recreatie en meer wonen. En met een concentratie van agrarische activiteit. Want door verdergaande schaalvergroting komen er minder bedrijven in aantal, maar de productie en het gebruik van de grond blijven globaal gelijk. En de achterliggende economie van dienstverleners aan de boer, verwerking, toelevering enz. wordt ook niet kleiner. Doordat er minder boeren zijn heerst nogal eens de opvatting dat er dan ook minder grond nodig is, maar dat geldt niet in alle gevallen. Door mestregelgeving is de vraag naar grond voor landbouw groot. Een geleidelijke schaalvergroting is nogal eens nodig om een levensvatbaar bedrijf te houden bij strengere regelgeving. Dus die mogelijkheden moeten er blijven.

Maar de grootte van de agrarische bedrijven moet beperkt zijn tot de omvang van familiebedrijven. Daarnaast zijn ook lagere energie-intensiteit, zorg voor biodiversiteit en afvalkringloop in dit verband van belang. En tenslotte is het goed om alternatieven aan te moedigen. Bedrijfsmogelijkheden voor kleinschalige aan de sector gelieerde nevenactiviteiten moeten worden gefaciliteerd. Zoals recreatie, verkoop aan huis of zorg. We zullen zeer alert zijn op verstoringen van het landelijk gebied, ook ten aanzien van het luchtruim.

3.4.1.6 Natuur en Landgoederen

Het CDA steunt initiatieven van burgers om identiteitsbepalende elementen in het landschap, zoals poelen, hagen en heggen te onderhouden/verbeteren.

Dat geldt ook voor het aanleggen van nieuwe en het herstel van bestaande landschapselementen, zoals eenvoudige onverharde paden die openbaar toegankelijk zijn.

3.4.2 Openbare ruimte en afval

3.4.2.1 Openbare ruimte

De openbare ruimte is er voor de inwoners, maar wordt vooral onderhouden en beheerd door de gemeente. De inwoners hebben meestal geen invloed op beheer en onderhoud. Dat komt omdat de gemeente eigenaar is. Voor de bekostiging ontvangt ze belastinginkomsten. Het onderhoud is steeds vaker uitbesteed aan hoveniers. Op het onderhoud en vernieuwingen is de laatste jaren bezuinigd. Het onderhoudsniveau zou op een aantal plekken wat omhoog moeten (niveau b). Het straatbeeld gaat dan omhoog en dat bevordert ook de veiligheid.

Inwoners hebben initiatieven genomen voor kwaliteitsverbetering, zwerfvuil ruimen, onkruid schoffelen, herinrichting en onderhoud van buurtpleintjes, zelfvoorzieningen in beheer en zo meer.

Het CDA acht het zinvol dat er een visie komt op deze burgerparticipatie. naar een vorm van zelfbeheer, met een menukaart waaruit gekozen kan worden.

3.4.2.2 Afvalscheiding en circulaire economie

Het CDA wil maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en met een optimale afvalscheiding meewerken aan het duurzaam (her)gebruik van afgedankte materialen/grondstoffen en vervuiling van het milieu tegengaan. Op die manier dragen we bij aan de circulaire economie.

Met Circulus-Berkel heeft de gemeente Brummen een contract voor het gescheiden ophalen van huisvuil. Circulus-Berkel verzorgt het afvalbeheer en taken in de openbare ruimte voor acht gemeenten. Zij richten zich op een duurzame toekomst met beheer van grondstoffen, beheer van de buitenruimte, sociale activering en bewonersparticipatie.

4. Sociaal domein

We hebben een boodschap aan elkaar. We moeten ervoor zorgen dat degene die echt buiten zijn schuld niet mee kan doen in de samenleving in de gelegenheid wordt gesteld te participeren. Dit vraagt van ons solidariteit om de meest essentiële voorzieningen in stand te houden.

4.1 Arbeidsparticipatie en Armoede beleid

4.1.1 Arbeidsparticipatie

De gemeente is financieel verantwoordelijk voor allen die geen of onvoldoende regulier inkomen uit werk hebben en valt onder de Participatiewet. Deze wet is sinds 2015 van kracht. Het CDA is er van overtuigd dat arbeidsparticipatie helpt tegen sociaal isolement en uitsluiting. Daarom zal veel geïnvesteerd moeten worden in werk voor al deze inwoners, betaald of onbetaald werk.

Vooraf uitkeringsgerechtigden volgens de criteria van de Participatiewet hebben daarbij hulp nodig. Het Werkplein Activerium in Apeldoorn voert de Participatiewet uit voor de inwoners van Brummen.

De begeleiding naar werk gebeurt via het Team voor Elkaar. Voor de uitvoering van het inkomendeel van de Participatiewet koopt de gemeente in bij Apeldoorn. Ook voert Apeldoorn de betaling uit.

De gemeente heeft een dienstverleningsovereenkomst met gemeente Apeldoorn hiervoor. Voor inwoners van de gemeente Brummen is dit dé plek waar alle diensten op het gebied van werk en inkomen voor inwoners en ondernemers bij elkaar komen. Vanuit het Activerium worden werkzoekenden naar een nieuwe baan begeleid én kunnen werkgevers voorzien worden van geschikt personeel.

Ook voor mensen met een *arbeidsbeperking* is de gemeente verantwoordelijk voor de begeleiding naar werk. Vaak is het nodig om begeleiding en aanpassingen in het werk te organiseren om te kunnen participeren op de arbeidsmarkt. Soms zijn zij aangewezen op een beschutte (beschermd) werkomgeving. Gemeenten zijn er verantwoordelijk voor dat deze beschutte werkplekken er komen.

De gemeente Brummen maakte deel uit van het samenwerkingsverband Gemeenschappelijke Regeling Delta. Zij voerde het beleid uit.

Eind 2017 heeft de gemeente Brummen het besluit genomen om uit dit samenwerkingsverband te stappen. Het CDA was het eens met deze stap onder de voorwaarden dat de betrokken werkenden er geen hinder van zouden ondervinden en het werkgeverschap naadloos overgenomen zou worden.

Aandachtspunten:

Het CDA ziet ook graag dat de gemeente zelf als werkgever voor mensen met een arbeidsbeperking optreedt! Evenals andere werkgevers in de eigen gemeente.

- Het CDA volgt het nog op te stellen beleid kijken, in het bijzonder vanuit het oogpunt van menselijkheid, haalbaarheid en rechtvaardigheid.
- Het CDA wil concrete resultaten gepresenteerd zien van het uitgevoerde beleid. Zoals het aantal gerealiseerde werkplekken binnen de gemeente zelf en bij andere lokale werkgevers, tevredenheid van de betrokken werkenden.

Dagbesteding

Voor hen die door hun beperking(en) niet kunnen werken zou het fijn zijn dat er voldoende dagbesteding voorhanden is. Inmiddels zijn er al diverse initiatieven hiervoor van de grond gekomen. Ontwikkeling van nieuwe initiatieven met professionele instellingen of particuliere initiatieven wordt van harte door het CDA gestimuleerd.

Leren en werken

Bijzondere aandacht vraagt het CDA voor de jongeren (18 tot 23 jaar) in onze gemeente. Wie (nog) geen diploma heeft, moet de kans krijgen om in een leer-/werktraject alsnog een startkwalificatie te halen. Stages en leer-/werkplekken zijn een goed middel om werkervaring op te doen.

Ondersteuning door de gemeente van het bedrijfsleven bij omscholing, stage- en leerplaatsen is zowel voor jongere als voor oudere werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkten/of een arbeidsbeperking van groot belang.

Oudere werklozen

Het is niet realistisch te veronderstellen dat oudere werklozen op korte termijn een vaste baan kunnen vinden. Vaak zijn deze mensen wel op een andere manier in de samenleving actief, bijvoorbeeld als vrijwilliger of mantelzorger. Die inzet verdient waardering van de samenleving en daarom wil het CDA een vrijstelling van de sollicitatieplicht voor oudere werkzoekenden die structureel meerdere dagen per week vrijwilligerswerk doen of mantelzorg bieden. We volgen de landelijke trend.

4.1.2 Minimabeleid

Armoede is niet alleen een financieel probleem, maar vooral ook een zaak van niet kunnen meedoen in de samenleving. Daarom wil het CDA een actief beleid t.a.v. inkomensproblemen van de gemeente Brummen en een heldere inzet van het Team voor Elkaar hierbij. Een integrale aanpak met zorg en welzijn is geboden. Het uitgangspunt moet zijn 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur. Het CDA vindt dat deze aanpak de komende periode uitgevoerd moet worden. En voorkomen is beter dan genezen. Goed toegankelijke en begrijpelijke informatie over de minimaregelingen, zowel van de gemeente als het rijk, is een basisvoorwaarde. Mensen die afhankelijk zijn van een uitkering, hebben daar over het algemeen niet voor gekozen. Ze zitten in een situatie die niemand wenst. Deze medeburgers moeten met respect bejegend worden.

Het CDA vindt het belangrijk dat inwoners met financiële problemen in een vroeg stadium bij de gemeente in beeld zijn, bijvoorbeeld doordat het Team voor Elkaar signalen ontvangt. Nog beter is het om door middel van preventie financiële problemen voor te zijn. Onze aandacht gaat uit naar:

- Schuldhulpverlening. Snelle hulp is geboden en het liefst zonder wachtlijsten.
- Minimabeleid met speciale kindregelingen, zodat kinderen bijvoorbeeld kunnen sporten, een zwemdiploma halen en tegoedbonnen kunnen krijgen die bij lokale ondernemers besteed kunnen worden.
- Specifiek vraagt het CDA aandacht voor kinderen uit gezinnen die gezinnen met een minimum inkomen, die niet beschikken over een mobiele telefoon op het moment dat zij naar het voortgezet onderwijs gaan. Scholen vinden het vanzelfsprekend dat ze er een hebben. Het CDA vindt dat onder bepaalde voorwaarden kinderen in een dergelijke situatie voorzien moeten worden van een mobiele telefoon. *Wij zien graag dat de gemeente hier een oplossing voor vindt en individuele kinderen helpt.*
- Voedselbanken blijken helaas noodzakelijk, maar moeten een tijdelijke oplossing blijven. Het CDA vindt het vanzelfsprekend dat de gemeente ondersteunt waar nodig bij het vinden van geschikte accommodaties binnen de gemeentegrenzen, zodat de gebruikers van deze dienstverlening niet naar Zutphen of Apeldoorn hoeven te reizen. Bezoekers van de voedselbank hebben vaak meer problemen tegelijk, zoals werkloosheid en schulden. De gemeente kan hen actief benaderen om deel te nemen aan het schuldhulpverleningstraject en het zoeken van werk. Zo kan de voedselbank ook voor hen een tijdelijke voorziening blijven.
- Het betrekken van cliëntenraden en ervaringsdeskundigen bij (de uitvoering van) het beleid. Dit laatste geldt overigens ook voor de andere uitvoeringsterreinen van de WMO.

Eigen bijdragen

Uitgangspunt voor het CDA is dat de voorzieningen voor iedereen toegankelijk blijven. Het CDA staat voor zorg en ondersteuning voor iedereen die dat nodig heeft.

Team voor Elkaar

Voor de inwoners van Brummen, die door hun persoonlijke omstandigheden gebruik moeten maken van bovenstaande gemeentelijke voorzieningen, moet het Team voor Elkaar ruimschoots beschikbaar zijn. Het team voor Elkaar onderzoekt de mogelijkheden in individuele situaties en begeleidt mensen zo snel als mogelijk is naar de juiste oplossingen van hun vragen. Zo moet voorkomen worden dat mensen tussen wal en schip raken met alle nare gevolgen van dien.

Het CDA vraagt van het Team voor Elkaar een actieve houding met sterk overstijgend oplossend vermogen, ook als het niet past binnen de regels. Maatwerk bieden waar dit nodig is.

Een belangrijke voorwaarde om op deze manier te kunnen werken is vanaf de start geweest dat het team onafhankelijk functioneert in de uitvoering. Er dient een strikte scheiding te zijn tussen de beleidsmakers van het gemeentehuis en de uitvoerders van het Team voor Elkaar. Plaatsing van het team buiten de locaties van de gemeentelijke organisatie zal deze onafhankelijkheid versterken. Maar vooral geldt dat een dergelijke locatie ook laagdrempeliger kan zijn voor veel inwoners. Het CDA zal zich inzetten om dit oorspronkelijke idee waar mogelijk in de nabije toekomst te realiseren.

4.2 Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

Op 1 januari 2015 is de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO/2007) ingevoerd. Dat houdt in dat de gemeente sinds die datum verantwoordelijk is voor ondersteuning en begeleiding van inwoners om mee te kunnen doen aan de samenleving, als zij dat niet zelfstandig kunnen. De omslag moest worden gemaakt naar 'zorg dichtbij': meer zorg in de buurt, meer samenwerking tussen aanbieders en houdbaar gefinancierde voorzieningen, zodat ook latere generaties er nog gebruik van kunnen maken. De gemeente gaat meer maatwerk bieden en inspelen op lokale omstandigheden en zorgbehoeften van inwoners dan de centrale overheid dit kon doen. Dit nieuwe beleid is ingezet en de gemeente Brummen heeft de eerste fase goed aangepakt en mooie resultaten bereikt.

Denk daarbij aan:

- het Team voor Elkaar, waar onze inwoners met alle vragen over zorg, welzijn, jeugdhulp en inkomen terecht kunnen en zorgt dat elk gezin die ondersteuning krijgt die het beste past. Het Team voor Elkaar werkt vanuit de beide dorpskernen en is elke werkdag bereikbaar. Belangrijk is dat de vraag centraal staat en het gezin met hulpvragen te maken krijgt met één plan en één regisseur. Er is dus sprake van één loket!
- het anders kunnen denken en handelen van de medewerkers van de ambtelijke organisatie. Denken vanuit de vraag/behoefte van de inwoners en daar je activiteiten op afstemmen. Integraal werken en het betrekken van familie, buurt en wijk moet uitgangspunt worden.
- het op kleine schaal faciliteren van initiatieven voor het inrichten van algemene voorzieningen met behulp van bijvoorbeeld (tijdelijke) startsubsidies.
- de ontwikkeling van het Spoorboekje Mantelzorg.

Maar nu van beleid naar uitvoering!

De motor achter de omslag in werken en denken is CDA-wethouder Koos Paauw geweest. Helaas is hij in het voorjaar van 2017 plotseling overleden. Zijn werk is met passie voortgezet en overgenomen door de nieuwe wethouder Jolanda Pierik-van der Snel. De volgende fase is ingezet. De omzetting van het ingezette beleid naar uitvoering is nog niet af en moet verder ontwikkeld en verbeterd worden.

Het CDA zet zich in om de kwaliteit van de uitvoering in lijn te brengen met het ingezette beleid. Dat betekent dat het CDA zal volgen of:

- ieder mens meetelt. Gerechtigheid en solidariteit doen een appel op de samenleving om ieder individu tot zijn of haar recht te laten komen. *Samen* leven betekent omzien naar elkaar, mensen ondersteuning bieden waar dat nodig is.
- inwoners zoveel mogelijk eigen verantwoordelijkheid (kunnen) nemen. Maar wel zo dat er altijd een vangnet is voor de kwetsbare medeburgers, ook financieel. De ondersteuning kan tijdelijk of langdurig van aard zijn, dat hangt af van mogelijkheden

van herstel van het nemen van de eigen verantwoordelijkheid. Preventie en vroegsignalering zijn daarbij belangrijk.

- inwoners die langdurig op ondersteuning en hulp van de overheid zijn aangewezen, tijdig en adequaat geholpen worden naar de juiste hulp en ondersteuning. Denk aan de extramurale verpleging en een groot deel van de persoonlijke verzorging en de langdurige GGZ, die zijn overgeheveld naar de Zorgverzekeringswet. Als een dergelijke inwoner zich meldt bij het Team voor Elkaar, dan mag worden verwacht dat er een juiste doorverwijzing plaats vindt. Al ligt de te leveren zorg- en/of dienstverlening buiten de verantwoordelijkheid van de gemeente. Heel belangrijk is dan de samenwerking met de huisartsen en de wijkverpleegkundige.
- de kwetsbare inwoners die door psychiatrische problematiek gebruik (willen) maken van beschermd wonen (in een woonvoorziening of ambulante) en/of maatschappelijke opvang goed geïnformeerd en begeleid worden naar de juiste hulp en ondersteuning. Ook een taak voor het Team voor Elkaar. Het CDA volgt de uitwerking van de Transformatieagenda Maatschappelijke Opvang/Beschermd Wonen 2016-2020 zorgvuldig.
- de gemeente ten behoeve van deze groep kwetsbare inwoners samenwerkt met zorginstellingen, cliëntorganisaties, woningcorporaties, zorgverzekeraars, politie, overige hulpverleners en andere betrokken partijen. Met als doel om te zorgen voor een zo goed mogelijk vangnet en het leveren van de noodzakelijke (acute) hulp en begeleiding. De problematiek kan complex zijn: eenvoudige standaardoplossingen zijn voor deze doelgroep vaak niet passend en is maatwerk geboden.
- burgers met financiële problemen, die in de schuldhulpverlening terecht komen, kinderen in de opvang, mensen die dakloos zijn of dreigen te worden, personen met verward gedrag of met een verslaving de juiste opvang en begeleiding krijgen.
- er een vangnet is voor de mensen die hun naasten, zoals familie en burens, soms langdurig ondersteunen en of de mantelzorgondersteuning goed functioneert,
- de financiële consequenties van het hele invoeringsproces zowel incidenteel als structureel passen binnen de planning op korte en langere termijn.
- de werkelijke implementatie van de in ontwikkeling zijnde Spoorboeken van Preventie jeugd, Dagbesteding (2018) en Vrijwillige Inzet (2018) afgerond en geïmplementeerd worden volgens planning.

Het CDA vindt het heel belangrijk dat de beoogde resultaten behaald worden. We zullen dat nagaan door deze resultaten periodiek bij de gemeente op te vragen en door inwoners te bevragen op hun ervaringen.

4.3 Jeugdzorg

In een snel veranderende wereld is een veilige thuishaven voor heel veel mensen een belangrijk houvast, een veilig thuis en de zekerheid er niet alleen voor te staan. Dat klinkt vanzelfsprekend maar blijft in deze geïndividualiseerde tijd nog steeds heel bijzonder. In een veilige thuishaven kunnen kinderen liefdevol opgroeien en krijgen waarden overgedragen en de basis leggen voor hun verdere toekomst.

Of het nu gaat om het klassieke gezin van een vader en moeder met hun kinderen of in een andere samenlevingsvorm. In alle gevallen waar mensen met of zonder kinderen duurzaam voor elkaar kiezen en zorgen, verdienen zij de steun van ons allemaal.

Solidariteit tussen generaties is voor de samenleving van groot belang. Dat geldt ook voor de opvoeding van kinderen tot zelfbewuste burgers van onze samenleving. Dat gebeurt in de eerste plaats thuis en in de tweede plaats op school. Goed onderwijs is dan ook de belangrijkste investering in het land dat wij willen doorgeven.

Voor de jeugdzorg voor kinderen tot 18 jaar is in 2015 de nieuwe Jeugdwet van kracht. Als het niet goed gaat in de relatie tussen kinderen en hun opvoeders is directe hulpverlening van groot belang, laagdrempelig en aansluitend bij de behoefte. Het Team voor Elkaar speelt een grote rol in het begeleiden naar de juiste hulp en ondersteuning. Ook

hier zal een integrale aanpak vanuit de vraag en behoefte de nieuwe werkmethode moeten zijn.

Het onderbrengen van de Jeugdzorg bij de gemeenten is landelijk gezien een groot project. De overgang is goed verlopen in de gemeente Brummen. Maar de transformatie binnen het sociaal domein om beter ondersteuning te bieden met veel lagere budgetten is nog lang niet afgerond.

Belangrijk voor het CDA is hierbij dat er gewerkt wordt met 1 gezin(ssysteem), 1 plan en 1 regisseur. Dit zal door ons nadrukkelijk gevolgd worden.

Om jongeren te kunnen laten opgroeien tot maatschappelijk betrokken mensen, moeten zij volwaardig aandacht krijgen en dienen opbouwende initiatieven door jongeren gesteund te worden. Dat geldt ook voor initiatieven voor jongerencentra. Jongeren moeten betrokken worden bij het creëren van voorzieningen. Daarbij rekening houdend met het gegeven dat jongeren niet een homogene groep vormen met gelijke belangstelling. De Stichting Welzijn Brummen vervult daarin een uitstekende rol.

Het CDA vindt goed functionerende jongerencentra heel belangrijk.

5. Samenleving

5.1 Maatschappelijke voorzieningen, sport en welzijn

Combinatiefunctionarissen

In de gemeente Brummen zijn Combinatiefunctionarissen aan het werk. Zij zijn werkzaam in de sport, onderwijs en cultuur. Gezamenlijk doel is het leveren van een sport- en cultuuraanbod voor in het bijzonder de jeugd van 4-18 jaar. Het CDA wil deze wijze van werken graag in stand houden, maar daarnaast ook de particuliere initiatieven ondersteunen, bijvoorbeeld KIEMM (Kinderen in Eerbeek maken muziek) in Eerbeek.

Bibliotheken, Stichting Welzijn Brummen, Culturele Stichting

In beide grote dorpskernen van de gemeente Brummen is een bibliotheekvoorziening aanwezig. Het CDA vindt dit ook noodzakelijk vanwege het kunnen helpen en inspelen op de taalontwikkeling op de scholen, de informatievoorziening en de cultuurbeleving in de beide dorpskernen. De bibliotheken verlenen diverse diensten en organiseren vele evenementen, evenals de Stichting Welzijn Brummen en de Culturele Stichting. Het CDA ondersteunt hun initiatieven, stimuleert onderlinge samenwerking, zodat zij elkaar versterken en er geen overlap zit in de besteding van de subsidiegelden.

Kunst en cultuur

Cultuur is belangrijk voor mens en samenleving. Het draagt onder meer bij aan de persoonlijke ontplooiing van mensen en een gevoel van verbondenheid binnen gemeenschappen. En heel belangrijk is dat we met elkaar proberen te bewaren wat voor onze geschiedenis, traditie en cultuur van waarde is.

Daarom vinden wij dat:

- laagdrempelige voorzieningen voor het beoefenen van muziek en voor het lezen beschikbaar blijven, juist ook voor ouderen en mensen die minder gebruik maken van andere culturele voorzieningen.
- cultuureducatie in brede zin plaats vindt. Via het onderwijs kan worden kennisgemaakt met de lokale cultuur en geschiedenis en worden vaardigheden aangeleerd in de omgang ermee.
- de gemeente kunst in de openbare ruimte stimuleert. Bij voorkeur in samenwerking met lokale initiatieven en/of het bedrijfsleven.

Verenigingen

Brummen, Eerbeek en de kleine kernen hebben een groot aantal verenigingen. De samenleving krijgt daardoor een bijzondere klank en kleur. Verenigingen met een grote diversiteit waar hoofdzakelijk vrijwilligers heel veel uren in steken. En met een geweldige bijdrage aan de ontmoeting van mensen zorgen zij voor veelvuldige contacten en versterken onderlinge relaties.

Nieuwe initiatieven

Nieuwe burgerinitiatieven die bijdragen aan maatschappelijke voorzieningen voor cultuur, sport en welzijn, in welke (rechts)vorm ook, juicht het CDA van harte toe. Het CDA ziet graag dat de gemeente binnen haar mogelijkheden en wettelijke taak, dergelijke initiatieven ondersteunt.

Gezondheid- en sportbeleid

Dat sporten belangrijk is voor de volksgezondheid en een bindende factor is in de samenleving zal iedereen onderschrijven. De taak van de gemeente hierbij is voorwaardenscheppend en faciliterend. In 2017 is nieuw sportbeleid uitgewerkt. Dit sportbeleid staat vooral in het teken van 'positieve gezondheid' van de inwoners en participeren in de samenleving. Het nieuwe sportbeleid van de gemeente Brummen maakt daarom onderdeel uit van de integrale gezondheidsvisie, dat staan we volledig achter. Bij de ontwikkeling van het gezondheids- en sportbeleid zijn professionals uit de gezondheidszorg

en de lokale sportaanbieders/sportverenigingen betrokken geweest. In de nog uit te werken uitvoeringsplannen zal het sportbeleid verder worden uitgewerkt. Het CDA blijft de ontwikkelingen op de voet volgen.

In 2018 wordt de gemeentelijke Sportkoepel opgericht.

De plannen zijn om in deze sportkoepel de geprivatiseerde sporthal De Bhoele, de sportaccommodatie Rhienderoord en de uitvoering van het gemeentelijk sportbeleid en de sportstimulering onder te brengen.

Hoe mooi zou het zijn om binnen de Sportkoepel alle sportfaciliteiten onder te brengen voor zowel de binnen- als de buitensport. 'Het sportbeleid' maakt immers toch deel uit van de integrale gezondheidsvisie van de gemeente? Het CDA is voor een integraal beleidsplan voor de sport, inclusief de bijbehorende uitvoeringsplannen, waar zowel de binnen- als de buitensport een plaats in heeft.

Dit kan een kerntaak zijn van de Sportkoepel i.o.

Het zou mooi zijn als daar een meerjaren locatie- /faciliteitenplan voor zowel de binnen- als de buitensport bij hoort. Dan beschikken de verenigingen met hun sporters over concrete informatie van hun voorzieningen en kunnen zij plannen voor vervanging of opknappen van voorzieningen tijdig oppakken. Daar past bijvoorbeeld ook de toekomstige planning van de activiteiten van sporthal De Bhoele in Eerbeek in.

In 2017 is het besluit genomen om niet over te gaan tot privatisering van de buitensportactiviteiten. Wel worden/zijn er nieuwe afspraken gemaakt met de verenigingen over het beheer en onderhoud van de terreinen en gebouwen.

Het CDA vindt het belangrijk dat met alle verenigingen goede afspraken gemaakt zijn.

Wijk- en dorpsraden

Het CDA ondersteunt de werkzaamheden van de wijk- en dorpsraden van harte. Zij leveren belangrijke informatie en dienen te allen tijde gehoord te worden voor relevante wijkaangelegenheden. Waar mogelijk en nodig moeten ze ook in financiële zin geholpen worden bij goed onderbouwde plannen.

Zorg voor vrijwilligers

De stelling dat vrijwilligers op elk niveau in onze gemeente een uitzonderlijke plaats innemen onderschrijven wij als CDA van harte. In vele sectoren zijn zij onmisbaar en is (persoonlijke) ondersteuning van groot belang. Gesubsidieerde instellingen die gebruik maken van vrijwilligers moeten hiervoor extra aandacht hebben en zo nodig over extra middelen moeten kunnen beschikken voor bijvoorbeeld opleiding, maar ook voor het bevorderen van saamhorigheid.

Overige punten:

- Kerken kunnen gevraagd worden betrokken te worden bij (onderdelen van) de WMO. De contacten tussen het Team voor Elkaar en de kerken is van essentieel belang bij de signalering van mensen in nood.
- Het in eigen beheer nemen van gebouwen en locaties door verenigingen steunen we, mits dit financieel verantwoord is voor zowel de betrokken vereniging als de gemeente.

5.2 Onderwijs en kinderopvang

Onderwijs en Kinderopvang

Het CDA vindt het belangrijk dat er goed onderwijs wordt gegeven op een goed bereikbare plek en in een eigentijdse huisvesting. Keuzevrijheid van onderwijs blijft voor het CDA essentieel. Betrokkenheid van ouders bij de school is voor het CDA een grondgedachte. Binnen de wettelijk gestelde kwaliteitseisen worden de scholen door eigen besturen en directies geleid. De gemeente zorgt voor de randvoorwaarden, vooral de huisvesting. Samenspel van alle scholen met het gemeentebestuur bevordert de kwaliteit van het

onderwijs. Door de daling van de leerlingenaantallen nemen de kosten meer dan evenredig toe. De kwaliteit komt onder druk.

Het CDA is blij dat haar visie op de inhoudelijke ontwikkeling van het basisonderwijs en de huisvesting in de gemeente Brummen is gerealiseerd. De bouw van het laatste scholencluster van dit plan wordt nu gerealiseerd in Eerbeek.

Wat is **nu** belangrijk voor het CDA:

- Voor de invulling van 'passend' onderwijs wil het CDA goed de vinger aan de pols houden, zodat kinderen niet tussen de wal en het schip vallen. Voorkomen moet worden dat kinderen niet naar school gaan, omdat er in de eigen gemeente geen plaats is voor passend onderwijs. Informatie hierover is te vinden op de website van www.ijsselberkel.nl.
- Controle op de naleving van regels van de leerplichtwet blijft geboden. Dit om bijvoorbeeld voortijdig schoolverlaten tegen te gaan.

5.3 Senioren

Ouderenbeleid

Het percentage ouderen in de gemeente Brummen neemt gestaag toe. Het is belangrijk, dat de gemeente actief blijft om de behoeften van deze groep senioren te volgen en voor adequate voorzieningen te zorgen.

Door de huidige wet- en regelgeving worden senioren geacht zolang mogelijk in hun eigen omgeving/huis te blijven wonen. Dat moet wel mogelijk zijn, zowel fysiek als financieel.

We vinden als CDA belangrijk voor de senioren in de gemeente Brummen:

- dat naast het bieden van professionele thuiszorg de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers voor hand- en spandiensten gestimuleerd wordt.
- dat zij met hun maatschappelijke ervaring en kennis een waardevolle rol in de gemeente kunnen vervullen, bijvoorbeeld door zitting te nemen in besturen van verenigingen e.d.
- dat er op het gebied van huisvesting beleid moet komen dat gericht op het zo lang mogelijk zelfstandig laten wonen van senioren, inclusief een onderzoek naar betaalbaarheid, woningaanpassingen en beschikbare domotica.
- dat er ook beleid komt voor het stimuleren van innovatieve woonvormen door particulieren of door woningcorporaties.
- dat ouderen altijd op een voor hen toegankelijke manier informatie van de gemeente moeten kunnen blijven ontvangen. De steeds verdergaande digitalisering mag dat nooit in de weg staan.
- dat zij zo lang mogelijk mobiel kunnen blijven. En zij, die afhankelijk zijn van vervoer met behulp van een rollator of rolstoel, gebruik kunnen maken van vlakke, ruime trottoirs en voetpaden, zonder belemmeringen door achterstallig onderhoud.

Ook vinden we het belangrijk dat senioren zo lang mogelijk blijven deelnemen aan de samenleving en niet vereenzamen.

Daarvoor is nodig dat:

- senioren zo nodig worden ondersteund bij het verbeteren van hun digitale kennis en/of bij digitale communicatie met de gemeente, andere overheidsinstanties en netwerken.
- de gemeente tijdig en adequaat het WMO beleid en de uitvoering aanpast na de landelijke, regionale en lokale evaluatie in 2017. Essentieel daarbij is goed maatwerk voor de individuele aanvrager.
- het Team Voor Elkaar beschikt over voldoende kennis en vaardigheden voor het begeleiden en ondersteunen van senioren bij het zoeken naar zinvolle ontmoetingsplekken en de juiste zorg- en dienstverlening.
- senioren zo mogelijk een bijdrage leveren aan de samenleving.

- ontmoetingsplekken en algemene voorzieningen open blijven en goed bereikbaar zijn. En daarvoor op een slimme manier vervoer geregeld wordt met vrijwilligers.
- alle voorzieningen rolstoel- en rollator toegankelijk zijn. En ook goed bereikbaar voor scootmobielen.

Het CDA vraagt specifiek aandacht voor:

- omgang met dementie. Richt de gemeente dementievriendelijk in, zodat dementerenden zo lang mogelijk kunnen meedoen in de samenleving. Zorg dat het Team voor Elkaar professioneel handelt, over de juiste kennis beschikt en goede contacten onderhoudt met het Netwerk Dementie Oost-Veluwe en de zorgaanbieders.
- het voeren van integraal beleid voor senioren.
- oog voor senioren in het lokale minimabeleid.

6. Bedrijfsvoering en financiën

6.1 Bedrijfsvoering

Nieuwe wet- en regelgeving: de 3 Decentralisaties en de Omgevingswet

In de afgelopen vier jaar heeft de gemeente flink geïnvesteerd in het ombouwen van de bedrijfsvoering vanwege de drie decentralisaties van het sociale domein (Jeugdwet, WMO en Participatiewet). Dit had een noodzakelijke duurzame reorganisatie van de ambtelijke organisatie tot gevolg.

Inmiddels staat de volgende wetswijziging op de stoep: de *Omgevingswet*. Ook hier zal sprake zijn van een ingrijpende nieuwe werkwijze. De Omgevingswet stelt de gebruikers centraal en werkt dus vraaggestuurd. Dat vereist een aanpassing van de interne organisatie.

Het CDA verwacht van de gemeente, dat er opnieuw tijdig geanticipeerd wordt op de veranderingen en er een concreet voorbereidingsplan op tafel komt, zodat de bedrijfsvoering tijdig aangepast is.

De Omgevingswet wijzigt veel regels op het gebied van de fysieke leefomgeving. Regels uit 26 verschillende wetten worden samengevoegd en beter op elkaar afgestemd.. Er is meer ruimte om te ondernemen en de procedures zijn korter. Dat is onder andere te zien aan:

- één vergunning, één bevoegd gezag
- 'ja, mits'-principe in plaats van 'nee, tenzij'-principe
- regels op één plek
- participatie mogelijkheid voor burgers aan de voorkant bij beleidsontwikkeling
- ruimte om te anticiperen

Naar verwachting zal de wet in 2021 in werking treden.

Het CDA vindt het nodig dat naast de verandering in de *interne reorganisatie*, de gemeente ook tijdig een *communicatieplan* maakt om de burgers duidelijk uit te leggen wat de wet precies inhoudt voor de inwoners van Brummen en op welke wijze deze uitgevoerd wordt.

Kengetallen, beleidsindicatoren

Het CDA wil nauwlettend kunnen volgen of en op welke wijze uitvoering van beleid plaats vindt en of de gestelde kwalitatieve, kwantitatieve en financiële doelstellingen gehaald worden.

Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is daarbij leidend en ondersteunt deze manier van werken. De BBV is in 2014 herzien om de horizontale sturing door de gemeenteraad te versterken. Met meer transparantie van het besluitvormingsproces rond begroting en verantwoording en daarmee een grotere betrokkenheid van alle belanghebbenden bij het besluitvormingsproces. Centraal staan een betere vergelijkbaarheid van kosten en beleidsresultaten en daarnaast een versterkt inzicht in de financiële positie van de gemeente, nu en op termijn. De invoering van het nieuwe BBV is een meerjarentraject. De vernieuwingen richten zich op de uitvoeringsinformatie, beleidsindicatoren, financiële kengetallen, informatie over verbonden partijen en een aantal meer technische onderwerpen. Het CDA zal bij de diverse programma's en beleidsterreinen kengetallen en indicatoren opvragen en benoemen, daarbij rekening houdend met status van het invoeringstraject BBV. Wij verwachten dat gepresenteerde indicatoren van een goede toelichting zijn voorzien.

We vragen de gemeente om op deze manier met concrete gegevens de resultaten periodiek zichtbaar te presenteren. Zo nodig kan dan aan de hand van de uitkomsten tijdig bijstelling van beleid plaats vinden. In het bijzonder zouden wij de resultaten van de uitvoering van de Jeugdwet, WMO en Participatiewet geconcretiseerd willen zien.

Ontwikkelingen ambtelijke organisatie

Zoals hiervoor aangegeven hebben de afgelopen jaren in het teken gestaan van de kanteling van de ambtelijke organisatie naar een proces gestuurde inrichting. Daar is en wordt hard aan gewerkt en met succes. Er is een vaste formatie met een flexibele schil gecreëerd, medewerkers zijn multifunctioneel inzetbaar en het kostenbewustzijn is

verhoogd. Er wordt gewerkt vanuit het principe daar waar de vraag is worden medewerkers ingezet. Dat betekent dat als er in de komende jaren nieuwe beleidsaccenten worden gelegd er binnen de loonsom gebruik moet worden gemaakt van die flexibele inzet van personeel. Het spel om vraag en aanbod in een goede balans te brengen en te houden ten opzichte van het beschikbare budget wordt nu gespeeld. Een goed professioneel personeelsbeleid is daarbij essentieel. Het CDA vraagt daarbij om realistische (meerjaren)begrotingen op te stellen en de raad tijdig te informeren over afwijkingen met een goede en duidelijke onderbouwing, zodat adequate bijstellingen mogelijk zijn.

6.2 Automatisering en informatievoorziening

De samenleving digitaliseert. Voor het verder digitaliseren van de bedrijfsprocessen en verbetering van de informatievoorziening is een optimale inrichting van de automatisering (hard- en software) binnen de gemeente Brummen essentieel. Dit vraagt om een intensieve samenwerking tussen organisatie, informatiemanagement en automatisering. Op deze manier wordt de gemeente Brummen een volwaardige digitale partner voor burgers, bedrijven en andere organisaties.

Het ministerie eist dat eind 2017 burgers en bedrijven digitaal hun transacties kunnen afhandelen met de gemeente, zoals verhuizingen en ondertrouw. Ondertussen werkt het Rijk door aan de digitale agenda 2020. In deze digitale agenda 2020 komen belangrijke onderwerpen aan bod, zoals de identiteit van mensen en het veilig zaken doen met de overheid. Burgers moeten zelf de regie hebben over de eigen gegevens en moet de digitale snelweg veilig zijn. Denk hierbij aan basisregistraties, mijn overheid.nl, berichtenbox en middelen voor een elektronische identiteit.

Voor het CDA is van belang om:

- goed te kunnen volgen dat de gemeente Brummen tijdig anticipeert op de digitale ontwikkelingen en daarbij rekening houdt met de burger, die hier niet zo gemakkelijk zijn/haar weg in vindt. De dienstverlening via de kanalen zoals de balie en de post blijft belangrijk.
Voor burgers die geen computer hebben of het lastig vinden om zich te bewegen in de digitale wereld zal de gemeente een vangnet moeten regelen.
- een realistisch meerjarenbeleid, inclusief een financiële/personele planning, voor de ontwikkeling van automatisering en informatievoorziening op te stellen. Wij kijken met belangstelling uit naar het beleid dat de gemeente in deze ontwikkelt. Een mooie doelstelling is wat betreft het CDA dat de gemeente Brummen in 2020 beschikt over een flexibele, *veilige* en beheersbare informatiehouding die volledig digitaal werken mogelijk maakt en aansluit op de behoeften van de gebruikers tegen gerechtvaardigde kosten.

6.3 Financiën en overig

Algemeen

Het CDA streeft naar een duurzame financieel gezonde positie van de gemeente Brummen. In de periode 2018-2022 zullen belangrijke beslissingen moeten worden genomen met een forse financiële impact. Dit mag niet leiden tot financiële problemen in de toekomst met als gevolg dat er minder middelen beschikbaar zullen zijn voor de inwoners van de gemeente Brummen.

Het herstel van de financiële positie is goed ingezet in de afgelopen periode (2014-2018) en wij willen dit zo optimaal mogelijk voortzetten. De bedrijfsvoering zal afgestemd moeten zijn op dat wat nodig is en past bij de beschikbare budgetten.

Huidige stand van de financiën

We bekijken daarvoor de belangrijkste indicatoren en ontwikkelingen.

Vanuit de BBV (zie hoofdstuk 6.1) is de gemeente verplicht om vijf financiële kengetallen te presenteren bij de begroting en de jaarcijfers. Bij deze kengetallen moet een beoordeling van hun onderlinge verhouding in relatie tot de financiële positie beschreven worden. Het CDA vindt het een goede ontwikkeling dat raadsleden hierdoor meer inzicht krijgen in de financiële positie van de gemeente.

Voor nu kijken we vooral naar het weerstandsvermogen in relatie de algemene reserve.

Weerstandvermogen

Het weerstandsvermogen was bij het opstellen van de programmabegroting voldoende. Dat betekent dat de gemeente op dat moment voldoende middelen en mogelijkheden heeft om onverwachte, niet-begrote kosten (risico's) te kunnen dekken. Het CDA vindt dan ook dat de financiële positie van de gemeente Brummen verbeterd is.

Om de hoogte van het weerstandsvermogen vast te stellen is het belangrijk dat er een transparant en betrouwbaar risicoprofiel opgesteld wordt. De gemeente doet dit ook periodiek en het CDA denkt mee bij het opstellen van de risico-inventarisaties.

Ruimtelijke ordening

We weten uit het risicoprofiel 2017 dat de gemeente nog voor lastige beslissingen staat op het gebied van ruimtelijke ordening in de komende jaren die financiële risico's met zich meebrengen. We pleiten voor besluiten met zo min mogelijk negatieve effecten voor de weerstandsreserve en het eigen vermogen voor nu en in de toekomst, maar wel met de hoogst mogelijke kwaliteitseffecten voor de inwoners en bedrijven van de gemeente.

Daarvoor moeten moeilijke keuzes gemaakt worden, keuzes voor een gemeente die we dóór willen geven!

Grondexploitaties

Daar waar we bouwen zal gestreefd moeten worden naar een sluitende grondexploitatie. De risico's bij het uitvoeren van de bouw leggen we zo veel mogelijk bij de bouwondernemingen met wie de gemeente de overeenkomsten afsluit.

WMO

De implementatie van de WMO (2015) is grotendeels achter de rug en de financiële implicaties zijn duidelijk voor de komende jaren. De reserve WMO 2007, met als grootste onderdeel huishoudelijke hulp, daalt tot 0 in 2021. De jaarlijkse exploitatie laat in de voorafgaande jaren een negatief resultaat zien. Het kan niet zo zijn dat b.v. de huishoudelijke hulp vanaf 2021 ineens drastisch verminderd gaat worden omdat het extra geld op is. De overige reserves WMO 2015 blijven goed op orde volgens de prognoses. Wij vinden dat tijdig geanticipeerd moet worden op de situatie in 2021. Wij houden de vinger aan de pols.

Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

De financiële consequenties van de overgang van Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang (per 1-1-2019) naar de gemeente zijn nu nog niet exact bekend. Wel is duidelijk dat voor deze inwoners het bedoelde budget beschikbaar is en blijft, ook na de overgang. Op dit moment (2017) is de gemeente Apeldoorn nog centrumgemeente voor de regio. Ook hier zal het CDA zich actief inzetten voor behoud van de noodzakelijke huisvesting en zorg- en dienstverlening van deze groep burgers.

Gemeentelijke tarieven

We kiezen voor een financieel beleid dat gericht is op een sobere en efficiënte besteding van middelen. Wij streven naar *kostendekkende gemeentelijke tarieven en heffingen*, ook als dit een (trendmatige) stijging tot gevolg kan hebben, het zorgvuldig beoordelen van de gemeentelijke financiële lastendruk voor de burgers en eventueel noodzakelijke stijgingen zoveel mogelijk beperken.

Samen slimmer werken

We kiezen ervoor om samen de schouders eronder te zetten. Niet zomaar bezuinigen of

investeren om politieke redenen, maar sturen op de ambitie om veranderingen voor verbeteringen te realiseren.

We willen samen met de andere partijen en alle instellingen die beleid uitvoeren, op zoek naar de meest effectieve weg van werken.

Slimmer en efficiënter werken is voor het CDA de drive voor de toekomst. Voortzetting van het ingezette LEAN management, de efficiency van de uitvoering verhogen en door anders werken minder (loon)kosten te realiseren.

Daarnaast willen we een efficiëncyslag maken door verdere samenwerking met andere gemeenten te organiseren, zoals b.v. bij de komende invoering van de Omgevingswet. Alleen dan kunnen we de basisvoorzieningen financieel op orde houden, dicht bij de inwoners blijven, ambitieuze plannen realiseren en de dalingen van de bijdrage van het Rijk het hoofd bieden.

Maar wel in een zelfstandig blijvende gemeente Brummen! (Zie ook Hoofdstuk 2.1)